

Kennis als export

Kennisoverdracht is van oudsher een belangrijke pijler in, en daarmee de kracht van, de Nederlandse tuinbouw. De tuinbouw wordt steeds mondialer, waarmee de vraag of kennis ook als exportmiddel kan worden ingezet, steeds vaker wordt gesteld. De Nederlandse tuinbouw wil namelijk graag mondiaal blijven opereren en moet dus blijven aansluiten.

Als je de geschiedenis van de Nederlandse tuinbouw induikt dan heeft kennisoverdracht altijd een belangrijke rol gespeeld in de opbouw van het hoge kwaliteitsniveau in Nederland. Denk bijvoorbeeld aan de diverse tuinbouwstudiegroepen. Maar ook de Dienst Landbouw Voorlichting heeft haar steentje bijgedragen aan kennisoverdracht en kennisopbouw.

Mensen en bedrijven worden steeds mondiger. Ook de toenemende individualisering speelt een grote rol. Specialisaties binnen bedrijven dragen er aan bij dat kennis steeds minder openlijk met elkaar wordt gedeeld. Deze tendens lijkt nu te gaan kantelen. Er is meer behoefte aan samenwerking en kennisdeling in de tuinbouw. Zelfs is er behoefte aan het exporteren – of anders gezegd: het mee- gaan – van kennis, zodat ‘vertrekkende’ Nederlandse bedrijven in het buiten-

land kunnen blijven overleven. Voor sommigen bestaat het gevoel dat het zelfs twee voor twaalf is.

Topsector

Tijdens een bijeenkomst van de klankbordgroep Human Capital Agenda van de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en het Ministerie van Economische Zaken werd gesteld dat er behoefte is aan een aansluiting van het groene onderwijs – in de volledige breedte – op de activiteiten van Nederlandse tuinbouwbedrijven in het buitenland.

“Er wordt nog teveel gekeken naar HBO- en universitaire opleidingen. MBO is juist heel sterk in het afleveren van praktijkmensen met voor hun specialisatie voldoende kennis, meent Rubert Konijn van Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen.”

taat behaald kunnen worden als de tuinbouw de handen ineen zou slaan en klantgericht het onderwijs bundelt. Natuurlijk zijn daarbij drempels, want elk onderwijsinstituut moet een terugverdienmodel hebben en in die zin zijn hogescholen en kennisinstututen elkaars concurrent. Die concurrentie maakt onderwijsinstellingen argwanend voor samenwerking. Het gevolg is dat het tuinbouwonderwijs slechter presteert dan het niveau van de tuinbouwsector als geheel, zeker internationaal gezien”, waarschuwt Konijn.

“En er zijn juist praktijkgerichte mensen nodig, die met de laarzen in de klei staan. Te veel focussen op hoger opgeleiden gaat zich op lange termijn wreken: teveel opzichters, te weinig arbeiders.” Anderzijds zien de AOC's wel het belang van opleiden voor internationale bedrijven en de behoefte aan hands-on capaciteit. In China, India en Rusland volgt het consortium Orange Agricultural Education het spoor van het bedrijfsleven. Deze landen beschikken over voldoende geld en ondernemerschap, maar het kaderpersoneel ontbreekt vooralsnog. Orange Agricultural Education is een initiatief van het Nederlandse groene onderwijs om via kennisuitwisseling een veilige en efficiënte voedselproductie na te streven.

“Er is desondanks sprake van een versnipperd aanbod door onderwijsinstellingen. Er zou veel meer resul-

PVP Course op locatie, boven uitleg door Wim van der Kooij in Tollebeek.

Onder: Audit in Chili door keurmeester Ronald Boer.

Kansen laten liggen

Hij vindt het dan ook jammer dat de kennis-/onderwijsinstellingen maar beperkt betrokken zijn bij stimuleringsfondsen van Agentschap NL. Deze overheidsinstantie richt zich op duurzaam ondernemen en voedselzekerheid en biedt subsidies en ondersteuning aan ondernemers met duurzame, innovatieve of internationale ambities. “De tuinbouwsector laat kansen liggen, die door een betere integratie van tuinbouwonderwijs en voorlichting gegrepen kunnen worden”, gelooft Rubert Konijn.

Er zou in zijn ogen een gemeenschappelijk portfolio moeten worden ontwikkeld voor internationale cursussen en trainingen. “Er is – nog – geen instantie die dat op zich wil nemen. Een bundeling van onderwijskennis kan veel meer waarde hebben, dan de individuele instellingen apart leveren.” Zijn ideaal is een internationaal aansprekende opleiding, waarvoor meerdere instituten gezamenlijk één geïntegreerd pakket aanbieden. “Zo kan een deel gewijd zijn aan bijvoorbeeld het herkennen van raskenmerken gegeven door Naktuinbouw. Vervolgens volgen de studenten een economische opleiding bij Vilentum en gaan zij voor een theoretische onderbouwing naar de WUR.”

Internationale opleidingen

Naktuinbouw biedt momenteel twee Engelstalige opleidingen aan: een kwekersrecht cursus en een opleiding bedrijfshygiëne in groentegewassen.

De Plant variety protection course behandelt in twee weken onder meer de juridische en technische aspecten van het kwekersrechtstelsel en laat met praktische oefeningen zien wat DUS-testing inhoudt. Gastsprekers van Naktuinbouw, Plantum, UPOV en CPVO geven lezingen over allerlei facetten van het kwekersrechtsonderzoek. Daarnaast staan er excursies naar de NAK en Bloemenveiling Floraholland Aalsmeer en een bedrijfsbezoek op het programma. Tijdens de tweedaagse Company hygiene for vegetable crops leren de deelnemers de levenswijze en verspreiding van ziekten en plagen kennen. Ook de inhoud van het hygiëneprotocol en het opzetten van een bedrijfshygiënesysteem worden behandeld.

PVP Course bezoek aan Naktuinbouw, rondleiding door Katie Pont.

Konijn pleit bovendien voor internationale accountmanagers, die met dat gezamenlijke aanbod van kennis en onderwijs op stap gaan en dat breed kunnen neerleggen op plaatsen waar er behoefte is aan opleidingen. “Er moet één Nederlands aanspreekpunt komen voor onderwijs.”

Transitie

“Nederland is over zijn top-punt als tuinbouwproductieland heen”, meent Konijn. “We zitten in transitie naar jaarrond produceren in het buitenland. Scholen moeten zo spoedig mogelijk bij deze ontwikkeling aansluiten en opleiden voor ondernemerschap in buitenland. Eigenlijk moet er een onderwijsvestiging in die landen zelf komen.”

Honger

De markt van kennisoverdracht is een vraagmarkt en zeker internationaal is er ‘honger’ naar kennis. Er wordt meer en meer gezocht naar die instelling, die het meeste te bieden heeft voor een specifieke behoefte in een bepaald land en van een individuele student. Nederlandse kennisinstellingen moeten dan ook te vinden zijn via goed gedefinieerde profielen. Naktuinbouw is in

dat opzicht al succesvol, want wie waar ook ter wereld zoekt op zaken als intellectueel eigendom en kwekersrecht komt vroeg of laat bij Naktuinbouw terecht. Daar verwacht men ook de kennisoverdracht op dat gebied. Naktuinbouw heeft echter veel meer kennis in huis. Het is immers ook het Nederlands expertisecentrum op het gebied van plantgezondheid, identiteit en (groene)

toetstechnieken in de sector teeltmaterialen. Daarmee ondersteunt de organisatie de export en het realiseren van markttoegang. In de eerste plaats richt Naktuinbouw zich daarbij op de bij hen geregistreerde bedrijven.

“Nederland is over zijn toppunt als tuinbouw-productieland heen.”

De internationale kennisoverdracht is tot nu toe vooral gericht op government-to-government-trajecten die geïnitieerd zijn door het Ministerie van EZ of Agentschap NL. Maar Naktuinbouw zal haar expertise komende jaren steeds vaker internationaal aanbieden. Een belangrijk uitgangspunt van Naktuinbouw is de opbouw van een langdurige relatie met een land, ook na afloop van een project, waar de Nederlandse tuinbouwbedrijven profijt van hebben in hun dagelijkse bedrijfsvoering.

**Foto's van boven naar beneden:
Workshop Spoor van het zaad.**

Kwekersrechtproject China in Shanghai uitleg door Gerrit van de Wardt en Henk de Greef.

Uitleg DUS-onderzoek in China door Jan Kees Schipper.

Katie, Gerrit, Henk en Jan Kees werken allemaal bij Rassenonderzoek.